

szegedi ünnepi hetek

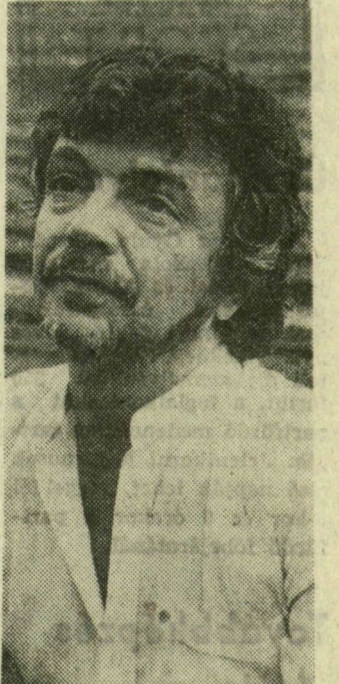
Pedagógiai Nyári Egyetem Újszegeden, az MTA Biológiai Központban, július 17-től 24-ig. Megnyitja: kedden délután 10 órakor. Muzsikáló udvar a városi tanácskúrtán: a Collegium Musicum együttes hangversenye július 17-én, kedden este fél 9-től. Szörényi Levente-Bródy János: István, a király. Nyilvános főpróba a Szegedi Szabadtéri Játékokon, július 19-én, este fél 9-től, a Dóm téren. Kovács Tamás Vilmos festőművész alkotásai a Bartók Béla Művelődési Központ B galériájában, szeptember 2-ig. Nyitva: 10-18 óráig. Pataki Ferenc alkotásai az Ifjúsági Házban július 30-ig. Nyitva: 10-18 óráig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai (nyitva 10-18 óráig): Ember és környezete; Csongrád megyei parasztképek és -viseletek; Kófolaj és földgáz; Szegedi galéria; Lucs-képgyűjtemény; Hunok, avarok, magyarok; Budai György metszetei; Ifj. Lele József néprajzgyűjteménye Szeged-Tápén (Válto út 4.). Hétfő kivételével naponta délután 3-tól este 6-ig. Kenderfonó gyártörténeti kiállítás a dr. Boross József utcában, kedden és pénteken, délután 1-től 3-ig.

Szeged múltja, jelene és jövője: várostörténeti kiállítás a Móra parki Várban. Naponta 10-től 18 óráig. Paprikamúzeum: Szeged-Szentmihályteleken (Felszabadulás utca 52.). Nyitva hétköznap 10-től 18 óráig, hét végén csak csoportoknak. Dorozsmai szélmalom, Kiskundorozsman, csak csoportoknak. Nemzeti Történeti Emlékpark Ópusztaszeren, hétfő kivételével, naponta 9-től délután 3-ig.

Úl a hatalmas, majdnem üresen kongó nézőtérén. Figyeli a színpadon történeteket. Méltatlankodva csapkodja a szünnyogokat. Az első próba a téren. „Te kit választanál?” — csak ennyi hallatsz a dallamos muzsikából, már harmadjára int Novák, a koreográfus, újra kezdjük. — Az első között érkezett Szegedre Szörényi Szabolcs. Miért volt oly stetos, hisz az István zenei főlve tele kész. — Levente és Bródy holnap érkeznek. Az első pillanattól jelen akartam lenni. Szegeden is én vagyok a zenei rendező, mint a fővárosi bemutatókon, mint a lemezfelvételkor. Vigyázom, nehogy kimaradjon valami, nehogy hozzátegyenek a zenei anyaghoz. — Még tavasszal tettük közzé Bródy János nyilatkozatát, miszerint örül az István szegedi színrevitelének.

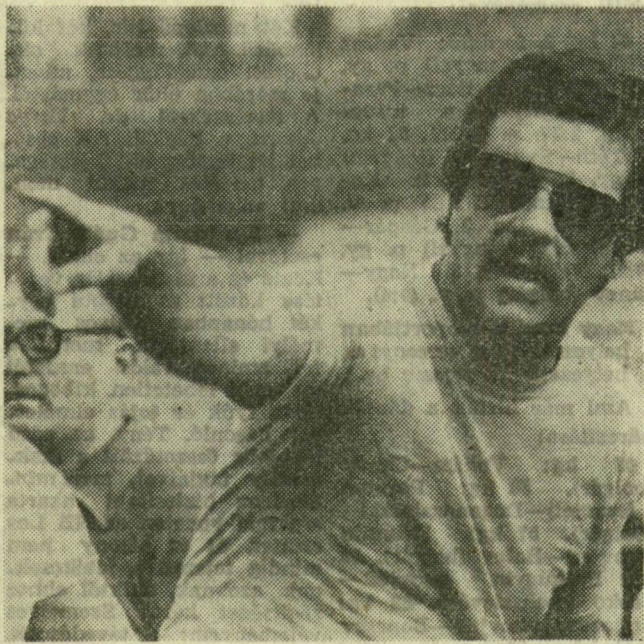
„Itt lenni rang” Szörényi Szabolcs a szabadtérről és a play back-ről

Megfelelni a fokozott várakozásnak

Tikkasztó a hőség, hogy ezek a sorok papírra kerülnek, de emberszikkasztó volt az elmúlt esteken is oda-künn a téren. Egy héten át jó két és fél száz színvonalú szereplővel az István, a királyt „gyúrta” főlválva, lankadatlan intenzitással a vezérő stáb. A hét elején inkább Novák Ferenc hangja harsogott a mikrofonból: 104 statisztát, 125 táncost mozgatott, később mind gyakrabban cseréltek helyet a rendező Koltay Gáborral. Körülöttük pedig mindig akadott tennivalója a díszlettervező Banovich Tamásnak, a látványtervező Andor Tamásnak; az első pillanatoktól hűséges figyelője az eseményeknek Boldizsár Miklós, az alapdrama szerzője, s Szörényi Szabolcs után gyorsan megérkezett a Levente, Bródy és a többi zenesz is.

rongással vagyunk. Tudjuk, hónapokkal előbb elkezdtek a jegyek, sokat várnak tőlünk, s mi szeretnénk megfelelni ennek a fölfokozott várakozásnak. S ha valamit nagyon akar az ember, óhatatlanul fél is tőle, nehogy csalódást okozzon. Márpedig itt mi valamennyien nagyon akarunk. — Gyerekek, a Matyink ennél az énekénél mindenkinek benn kéne lenni. — Gábor, hová álljunk? — Pici, azt ott megkerüldöd, és látod már a sort. Figyeljétek a távoiságot, ne hagyd a papokat egymásra torlódnia. És így tovább. — A Gábor: Koltay. Fél hatól szüntelen mozgásban a színpad, úgy fél kilenc tájékkán rövid szünetet rendel el. Most tudunk szót váltani. — A filmhez képest milyen változásokra számítani a szereplőgárdában? — Csak kisebb módosítások lesznek, azok is kényesítésből. Kovács Ottília családi öröme miatt adja át helyét Pap Verának, s korábbi elkötélzettségeik szövitják el Balázsovits Lajost meg Juhász Jácintot, szerepeiket Maszlay István, illetve Szilágyi István vetették át. A film operatőre, Andor Tamás, most látványtervező, ebből sejtethető, attraktív, tetszetős kivitelezést akarunk, méltó az itteni környezethez, hagyományokhoz. A rendező elkötelezettségem is mindössze annyiban változik, hogy nem természetközben, mint a Városligetben, hanem templomtéren dolgozunk. A play back technika szűkszerű, a felszabaduló zenei ártok is igénybe vesszük tehát, sőt az épületek tetejét — nagy, széles vásznú produkcióra lehet számítani. Speciális hang- és pirotechnikai effektusokkal, igazi monstrevállalkozásra. — Az első próba úgy indult, hogy összehívta az embereit, s eligazítást tartott. Mit mondott akkor? — Körülbelül azt, hogy más a helyzetünk, mint a Királydombon volt. Akkor a semmiből készült egy film.

Koltay Gábor, az István, a király rendezője

s ennek járulékos részeként született előadások, s akkor született a mítosz, az István király ügy, melynek hírei százezer ember vitte szét az országban. Aztán majd fél esztendő telt el a film nyilvános bemutatkozásáig, s az általános lelkesedésbe — hogy mi egy jó ügyet szolgálunk, hogy őszintén beszélünk olyan nemzeti kérdésekről, melyekről eddig inkább csak szemérmesen szerettünk — disszonáns, kétkelő hangok is vegyültek. Egészen szélsőséges megnyilvánulások is, nevezetesen, hogy nacionalisták vagyunk, meg ellenkezolég, hogy fölülról manipuláltak. Egyiket sem hiszük magunkról, s ezt bizonyítani is akarjuk. — A film fogadtatása körüli nézetkülönbségeknek azért inkább a kivitelezés szakmai részéhez volt közzük, legalábbis a sajtóvisszhangokból ez derült ki. Mégis, a közönség általában nagy érdeklődéssel figyelt, s ez csak jól eshetett. — Kétségtelen. Három hónap alatt 950 ezren látták a filmet. A darab alapvetően arról szól, hogyan tudott egy kisebbség haladó ideológiája fölébe kerekedni a többség túlhaladott ideológiájának. Viszont a történelmileg nyertes és igazolt Istvánnal szemben Koppánynak is megvannak az észérvei, nem egyértelműen sötét figura, s ez ami izgalmas a dologban, ettől feszes a dramaturgia. Látom, érzem a helyi vezetők, a közvetlenül vagy közvetve érdekelték bizalmát, szurkolását. Velünk, mellettünk vannak s ez nemcsak bátortást ad mindannyiunknak, hanem maximális erőkifejtésre is kötelez. Nagyon óhajtuk a sikert, nagyon szeretnénk bizonyítani. — Így legyen. — Nikolényi István

— És még hová? Úgy értem, Ön szerint nincs olyan tekintélye, amelyen megilletné? — A rockoperának nincs elég tekintélye. — Nem gondolja, hogy nálunk nincs is hagyománya, közönsége? Talán mostanra nőtt föl egy nemzedék. — Ezért mondom én, szerencsés csillagzat alatt született meg az István, a király. — Am az emlegetett korosztály nagyon megszokta: látja a zenészt, az együttest, látja arckifejezéseiket, mozgulataikat. Az előadókkal együtt élvezi — unja a műsort. Mindamellott az István szegedi előadásai iránt úgy szólnak minden korosztály egyformán, fokozottan érdeklődik. — Nem tudok mást mondani, minthogy képzeljük oda a zenekari árokba a muzsikásokat. — Mielőtt a play back mellett döntöttek volna, voltak más elképzeléseik? — Hogyne. Kezdem a legképtelenebbel: használhattak volna mikrofont a sze-

A szakállas Boldizsár Miklós főlválva szívja a cigarettákat (a nézőtér persze titokban), és issza a kávé. Vele régóta kerszem a személyes ismeretséget. Ezredforduló című darabjával, pontosabban darabvázlataival messze évekkel ezelött dramaturgként találkoztam a szegedi színházban. Opera prózában, olvastam szerzői ajánlását akkor, s minthogy tudtam arról is, Vántus István éppen az első magyar királyunkról készült operát írni, kézenfekvőnek tűnt fölívnom a figyelmét rá. Az a házasság nem jött össze, összejött viszont Szörényiékel, a további fejlemények pedig ismeretek ma már. És Boldizsár Miklós, nagyon rokonszenvesen. Csöppet sem bánja, hogy szerzőként szerényebb népszerűség maradt neki. — Ellenkezolég — mosolyog vissza —, őszintén szólva sohasem szántam önálló előadásra. Persze, mit lehet tudni, elérkezhet az ideje, hogy a színházi életnek szüksége lenne rá. Pillanatszerűleg azonban nagyon örülök a dolgot illetően alakulásának. — Szegeden színházi ősbemutató-féle készül: a királydombi előadások első sorban a filmezés céljait szolgálták. — Tulajdonképpen ez sem igazán színházi vállalkozás, hiszen szabadtérről van szó. Legföljebb közelebb a kőszínházhoz, amire szintén sor kerülhet még, egyáltalán nincs kizárva. Egy megalkotott mű túllép az alkotón, önálló életet kezd, s itt egy ügyről kell beszélni, ami messze a szerzők, a közreműködők fölébe nőtt. Kitüntető a szegediek fölkerése, hogy újból bizonyíthatunk: őszintén beszélünk fontos dolgokról, nem akarunk hazudni. Szegednek olyan súlya, vonzása van, hogy itt megmerészkedni bárkinek komoly próba. Tudtommal először szánunk a főpróbával együtt hét előadást: ugyanannak a produkciónak, s először részletet a néző oly történelmi pillanatokban, hogy kinyílik a dóm három kapuja. Valamilyen kölcsönös bizalmat érzek s ettől bizony meghatód-

dom. — Mit vár tehát? — Azért, nem látok szö-

Az Ezredforduló szerzője: Boldizsár Miklós

Téri holmi

Ötletet injektált az „zümmögő kórus”. Nyomatekósan gyózködtek: ne feledd papírra vetni létünket. Néhány ezer szerencsés, sok száz szerencsétlen művészen-művészpártolon éltek természetes életüket. Csiptek. A szünnyogok csiptek — esseveszettek. Még a Királyt sem tisztelték. Permeteztek már ellenük, de szerencsések mindig vannak. Azok énekelnek most vígan. Meddig? — Mit csinálnak? — Kérem, ne zavarjon. — Rendben, mégis érdekkel, mit tesznek? — Lopjuk a muzsikát. Nincs belépők, nem lesz jegyünk, így a próbákot apránként összeszedjük a Királyt. Így is lehet. Ilyet lehet! — Mi a különleges az Istvánban, annak technikai részében? — A Játékok történetében először a nézők számára fönttartott helyből is igénybe kellett venni. Igaz, egyszer az Aidában már „ki-

települt” a színpad, egy kapu erejéig, de a mostani bővítés lényegesen több. Ezer négyzetméterre taksálom a deszkákat. — Mennyiben képes segíteni a darabot a szegedi technika? — A közönségnek nem adunk hangot, saját technikabálkánkát tényleg csak házi el látásra használjuk. (Diszpcser, ügyelő, színészek...) Egy rockoperában a hangzás a lényeg, amit play back-ről lehet, tud biztosítani a Phönix GKM-stúdió. — Az ördög nem alszik. Mi történik egy esetleges hibánál? — Több száz százalékos a „rábiztosítás” nem lehet — Hallhatunk néhány adatot a megszokottól eltérő kellékekről? — Venni kellett öt és fél tonna alumínium állványcsövet, nyolc kilométer kötelet, rengeteg vásznat, zárt-szelvényt, öt kilométer elektromos kábelt. Aki válaszolt: Vastagh Attila műszaki vezető. A. S.

Muzsikáló udvar

Három koncertet rendeznek az idei nyáron a városi tanácskúrtán Muzsikáló udvarán. Most, kedden este fél 9-től, a barokk zene gyöngyszemeiből ad válogatást a Collegium Musicum (Kakuk Balázs, Stadler Vilmos, Szilvássy Gyöngyvér, Zempléni László), melynek korhű hangszeresek játszó tagjai a Bécsi Zeneművészeti Főiskola cselló, viola da gamba, furulya és csembalo tanakán szereztek diplomát. Velük lép föl a lantos Szabolcs István és Kodálné Péczely Sarolta ének-művész. Műsorukon Lomillet, Marais, J. S. Bach, Händel, Telemann, Scarlatti és Vivaldi alkotásai szerepelnek. Július 23-án Bárdi Sándor együttese, a Szegedi Kisopera lép föl az udvarban, ezúttal a 18. századi olasz opera buffa természet-képviselőjének, Valentino Fioravantinak két-felvonásos vígoperáját mutatják be, a Falusi énekesnőket. A szerző tán leginkább ismert darabjának előadói: Farkas Katalin, Vajda Júlia, Tóth Márta, Egri László, Szilágyi Béla és Andrejcsik István. A rendező Ery-Kovács András. A finn Melos kamarakórus hangversenye augusztus 1-én zárja a Muzsikáló udvar rendezvénysorozatát. Nyelvi rokonaink Esa Yli-Fossi vezényletével többnyire hazai szerzők műveit szözlaltatják meg, de énekelnek Monteverdit, sőt Bárdos Lajos Széles a Du-na című kompozícióját is előadják.

Mag Edit